

PARAULES DE VIDA

El misteri del costat traspassat

Una vegada acabat el temps pasqual, celebrem tres solemnitats que són una invitació a l'adoració, a la lloança i a la gratitud al Senyor: la festa de la Santíssima Trinitat, que ens mou a reconèixer la immensa glòria de Déu; el Corpus Christi, que ens crida a adorar a Crist Ressuscitat present entre nosaltres en el Sagrament de l'Altar; i el Sagrat Cor de Jesús, que ens porta a la gratitud per l'amor immens de Déu revelat en la humanitat del Salvador. La devoció al Cor de Jesús ha sigut una font immensa de gràcia per a l'Església durant generacions, ja que gràcies a ella molts batejats s'han acostat als sagraments i han progressat en la santedat.

El text evangèlic que s'ha proclamat enguany en la solemnitat del Sagrat Cor és l'episodi de la llançada que ens narra l'evangelista sant Joan: quan el Senyor ja ha expirat, un dels soldats, en un gest d'acarnissament, li traspasa el costat dret amb una llança i, d'una manera misteriosa, el costat obert es converteix en una font de la qual raja sang i aigua. Aquest fet permet entendre, a aquells que miren al Crucificat amb ulls de fe i d'amor, el significat profund del que ha succeït al Gòlgota: Déu ha respost a aquest acte de crueltat i, en definitiva, al pecat del món, revelant de nou la seua voluntat de salvació. Malgrat les aparences, el misteri de la Creu no és un esdeveniment de mort, sinó font de vida. En la sang i l'aigua que brollen del costat traspassat es revela el sentit profund de tota l'existència de Crist, que ha arribat a la seua plenitud

en el moment de la mort, i se'ns mostren les gràcies que brollen de la Creu, que es vessen sobre tota la humanitat.

En l'evangeli de Joan l'aigua simbolitza l'Esperit Sant. Les paraules de Jesús en el Temple durant una celebració de la Pasqua («Si algú té set,

que vingui a mi; el qui creu en mi, que begui. Perquè diu l'Esclusura: «Del seu interior brollaran rius d'aigua viva»). Es referien a l'Esperit Sant: «deia això referint-se a l'Esperit que havien de rebre els qui creurien en ell. Llavors encara no havien rebut l'Esperit, perquè Jesús encara no havia estat glorificat» (Jn 7,37-39). La sang que surt del costat obert és el signe material que Jesús havia mort i que, per tant, la seua missió ja s'havia complert (Jn 19,30). L'episodi de la llançada conté un missatge teològic: per mitjà de la mort de Crist i gràcies a ella, nosaltres rebem el do de l'Esperit Sant i, amb Ell, tots els dons que ens venen de la Creu: el perdó dels pecats, la vida nova dels fills de Déu, la comunitat dels deixebles en la qual ens inserim pel baptisme, l'Eucaristia que ens uneix al Senyor... D'aquesta manera l'amor de Crist als seus ha arribat a plenitud: «Jesús sabia que havia arribat la seua hora, l'hora de passar d'aquest món al Pare. Ell, que havia estimat als seus que eren al món, els estimà fins a l'extrem» (Jn 13,1).

El costat traspassat del Senyor es converteix en icona d'un amor tan ample, tan llarg, tan alt i tan profund «que transcendeix tot coneixement» (Ef 3,18-19) i que només es pot comprendre des de la fe i l'amor a Ell. El Cor de Crist ha despertat en molts cristians aquesta fe i aquest amor ajudant l'Església a créixer en santedat, que és el que de veritat l'engrandeix.

† Enrique Benavent Vidal
Bisbe de Tortosa

APUNTS PER A L'ANÀLISI

Fugint de la guerra que va destruir el país, al Pròxim Orient, enfonsant la seva precària economia i fent difícil un dia a dia que ajudi els joves a formar-se i promocionar-se, un jove estudiant va arribar a Europa. Tenia vint anys. Així ho descriu tres anys després: «Fa deu anys, el primer dia del meu segon any de secundària, els rebels entraren al nostre poble i el govern va començar a bombardejar la vila, a l'atzar». La devastadora realitat acabà amb les il·lusions i projectes i obligà el jove a deixar enrere escola, casa i amics. Inicià un itinerari de fugida que el feu recórrer diversos països. «Des d'aquell dia he estat fugint d'un lloc a un altre a la recerca d'oportunitats

per estudiar o, si més no, per tenir una vida estable». Malgrat tantes dificultats, els desànim personal i els entrebancs externs, superant les penallitats, una fundació eclesial l'acollí un cop arribat a Barcelona i el posà en contacte amb una família dins d'un projecte d'hospitalitat. Amb el matrimoni i els seus fills, tres mesos de convivència intensa l'han anat apropant a una normalitat que li ha permès presentar-se a unes proves d'accés a estudis de formació professional. «Avui, gràcies a l'hospitalitat de la fundació

«M'han aprovat!»

que em va ajudar a establir-me en aquest país i a conèixer molta gent meravellosa que m'ha ajudat, finalment he tornat a l'escola». Hi tornà amb ganes i superà les traves de l'idioma i del nivell previ de coneixements. S'esforçà per recuperar el temps perdut i, amb l'ajuda de la fundació, la família acollidora i unes quantes classes particulars d'un dels professors voluntaris aconseguí l'aprovat desitjat, somniat i treballat. Ho reconeix dient: «Molts esforços dels professors, als quals estaré agraït tota la vida». Sap el que diu i de què parla.

«Feu-vos solidaris de les necessitats del poble sant. Practiqueu amb deler l'hospitalitat» (Rm 12-13). El jove aportà les seves ganes de sortir de l'infern de la guerra, de deixar-ne enrere els horrors i limitacions. Les persones que l'ajudaren foren actives i fidels a una de les moltes causes justes del nostre món. Van saber estar al costat del dolor i l'esperança del jove en aquests temps difícils de pandèmia. Van ajudar una vida que es podia haver trencat per les seves pròpies pors o per la insensibilitat, indiferència o comoditat de l'entorn. Li demostraren que no estava sol.

Enric Puig Jofra, SJ

PALABRAS DE VIDA

El misterio del costado traspasado

Una vez acabado el tiempo pascual, celebramos tres solemnidades que son una invitación a la adoración, a la alabanza y a la gratitud al Señor: la fiesta de la Santísima Trinidad, que nos mueve a reconocer la inmensa gloria de Dios; el Corpus Christi, que nos llama a adorar a Cristo Resucitado presente entre nosotros en el Sacramento del Altar; y el Sagrado Corazón de Jesús, que nos lleva a la gratitud por el amor inmenso de Dios revelado en la humanidad del Salvador. La devoción al Corazón de Jesús ha sido una fuente inmensa de gracia para la Iglesia durante generaciones, ya que gracias a ella muchos bautizados se han acercado a los sacramentos y han progresado en la santidad.

El texto evangélico que se ha proclamado este año en la solemnidad del Sagrado Corazón es el episodio de la lanzada que nos narra el evangelista san Juan: cuando el Señor ya ha expirado, uno de los soldados, en un gesto de ensañamiento, le traspasa el costado derecho con una lanza y, de un modo misterioso, el costado abierto se convierte en una fuente de la que mana sangre y agua. Este hecho permite entender, a aquellos que miren al Crucificado con ojos de fe y de amor, el significado profundo de lo que ha sucedido en el Gólgota: Dios ha respondido a este acto de crueldad y, en definitiva, al pecado del mundo, revelando de nuevo su voluntad de salvación. A pesar de las apariencias, el misterio de la Cruz no es un acontecimiento de muerte, sino fuente de vida. En la sangre y el agua que brotan del costado traspasado se revela el sentido profundo de toda la existencia de Cristo, que ha llegado a su plenitud en el momento de su muerte, y se nos muestran las gracias que brotan de la Cruz, que se derraman sobre toda la humanidad.

En el evangelio de Juan el agua simboliza el Espíritu Santo. Las palabras de Jesús en el Templo durante una celebración de la Pascua («El que tenga sed, que venga y beba el que cree en mí; como dice la Escritura: «de sus entrañas manarán ríos de agua viva»») se referían al Espíritu Santo: «Dijo esto refiriéndose al Espíritu que habían de recibir los que creyesen en Él. Todavía no se había dado el Espíritu, porque Jesús no había sido glorificado» (Jn 7,37-39). La sangre que sale del costado abierto es el signo material de que Jesús había muerto y que, por tanto, su misión ya se había cumplido (Jn 19,30). El episodio de la lanzada contiene un mensaje teológico: por medio de la muerte de Cristo y gracias a ella, nosotros recibimos el don del Espíritu Santo y, con Él, todos los dones que nos vienen de la Cruz: el perdón de los pecados, la vida nueva de los hijos de Dios, la comunidad de los discípulos en la que nos insertamos por el bautismo, la Eucaristía que nos une al Señor... De este modo el amor de Cristo a los suyos ha llegado a plenitud («sabiendo Jesús que había llegado su hora de pasar de este mundo al Padre, habiendo amado a los suyos que estaban en el mundo, los amó hasta el extremo» [Jn 13,1]).

El costado traspasado del Señor se convierte en icono de un amor tan ancho, tan largo, tan alto y tan profundo «que trasciende todo conocimiento» (Ef 3,18-19) y que solo se puede comprender desde la fe y el amor a Él. El Corazón de Cristo ha despertado en muchos cristianos esta fe y este amor ayudando a la Iglesia a crecer en santidad, que es lo que de verdad la engrandece.

† Enrique Benavent Vidal
Obispo de Tortosa

Inauguració del museu parroquial de Cinctorres

El dia 24 d'abril, la comunitat parroquial de Cinctorres, presidida pel Sr. Bisbe de Tortosa i acompanyada per l'Ajuntament, va inaugurar oficialment el museu parroquial.

Les peces exposades estaven ben guardades. Tot catalogat des del Bisbat. El motiu de fer el museu és dignificar les peces destinades a la litúrgia. Gràcies a les ajudes de l'anterior i del l'actual Ajuntament hem pogut donar a conèixer d'una forma permanent, al poble de Cinctorres i als que ens visitaran, totes aquestes peces.

El museu està situat a la capella de la Mare de Déu de Gràcia, s'ha posat una porta de vidre per a

poder continuar venerant a la patrona de Cinctorres i també s'ha posat alarma. Les peces exposades tenen un cartell explicatiu de les seues característiques més importants.

El Bisbat i l'Ajuntament de Cinctorres volen signar un conveni per incloure l'ermita de Sant Lluís, la parròquia i el museu parroquial dins de la ruta turística del poble. Des del nostre consell parroquial volem agrair tot l'esforç de tantes persones que han fet possible que es dugués a terme aquest museu. En especial al Bisbat de Tortosa i a l'anterior i actual Ajuntament.

Mn. Gerard Reverte Escrihuela

Catequesi d'adults

El passat 1 de maig, a la Parròquia de Sant Miquel de la Cava, vam tenir la quarta sessió de formació d'adults d'aquest curs.

Després d'aprofundir el passat curs la primera part del Catecisme de l'Església que tracta el Credo, aquest curs ens hem endinsat en la celebració del misteri cristià i, concretament, els sacraments, la segona part del Catecisme.

Aquest dissabte, un bon grup de persones ens vam trobar per estudiar els sacraments de guarició, que són la Penitència i la Unció dels malalts.

Ens ajuda a saber més, comprendre el que celebrem i resoldre qüestions que a voltes no sabem o tenim diversos dubtes. Si Déu vol, el proper mes acabarem amb els dos sacraments al servei de la Comunió.

Mn. Joan Guerola

TWITTER DEL PAPA FRANCESC

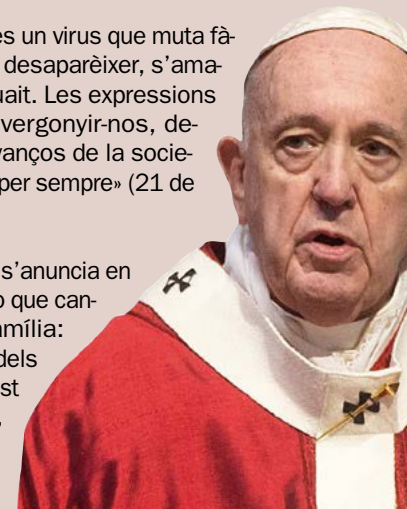
@Pontifex: «Prego perquè cada família senti en la seva pròpia casa la presència viva de la Sagrada Família de Natzaret, que

ompli les nostres petites comunitats domèstiques d'amor sincer i generós, font d'alegria fins i tot en les proves i dificultats» (19 de març).

@Pontifex: «Sant Josep representa una icona exemplar de l'acolliment dels projectes de Déu. Que ell ajudi a tots, especialment als joves en discerniment, a realitzar els somnis que Déu té per a ells» (19 de març).

@Pontifex: «El racisme és un virus que muta fàcilment i que, en lloc de desaparèixer, s'amaga i està sempre a l'aguait. Les expressions de racisme tornen a avergonyir-nos, demostrant així que els avanços de la societat no estan assegurats per sempre» (21 de març).

@Pontifex: «Tot nen que s'anuncia en el si d'una dona és un do que canvia la història d'una família: d'un pare i d'una mare, dels avis i dels germans. I aquest nen necessita ser acollit, estimat i cuidat. Sempre!» (21 de març).

El Papa convoca una marató de pregària per invocar el final de la pandèmia

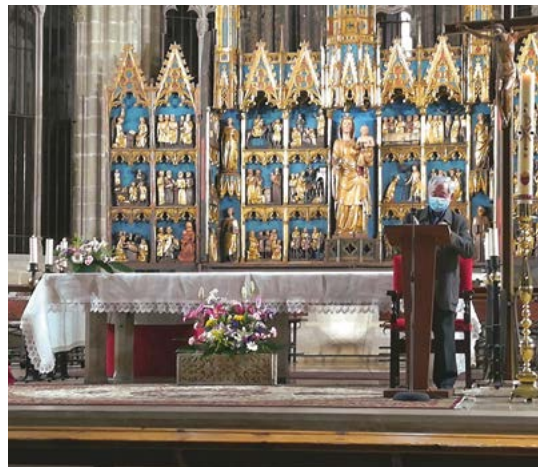
El papa Francesc demana el res del Rosari als fidels durant el mes de maig, per invocar a la Mare de Déu la fi de la pandèmia del coronavirus. El dia 1 de maig inicià aquesta pregària a nivell mundial a la basílica de Sant Pere del Vaticà, davant la icona de la Verge del Socors. Aquesta iniciativa ha estat adreçada a tots els fidels catòlics i es resarà en trenta santuaris representatius de tot el món. El Papa vol l'adhesió de tota l'Església mitjançant una marató de pregària amb el lema: «Des de tota l'Església s'eleva de manera incessant la pregària a Déu» (Ac 12,5). El dia 31 de maig aquesta marató va concloure des d'un lloc significatiu dels Jardins del Vaticà. El Sant Pare va beneir uns rosaris especialment dissenyats per a aquest esdeveniment i enviats als trenta santuaris. El de Montserrat n'és un dels que invocaren el final de la pandèmia. Els santuaris es convertiren en instruments d'oració de l'Església al llarg de tots els dies del mes de maig. També es van organitzar altres moments de pregària.

Mons. Enrique Benavent, seguint la iniciativa del Sant Pare, disposà que la nostra diòcesi hi parti-

cipe. Durant tot el mes de maig, cada dia es resà el Rosari en un santuari, ermita o parròquia de la diòcesi dedicats a la Mare de Déu.

Que aquesta iniciativa desperte en el cor dels creients un amor més gran a la Mare de Déu i que ens ajude a posar fi a la pandèmia que tants estralls està causant a la humanitat.

Maria Joana Querol Beltrán

Confirmacions a Sorita i Castellfort

Confirmacions a Sorita

Confirmacions a Castellfort

Per als pobles petits com Castellfort i Sorita és especial la visita del Sr. Bisbe per administrar el sagrament de la Confirmació. I així va ser el diumenge 25 d'abril.

A la Parròquia de Sorita van confirmar-se dos joves: Irene i Rubén. A la de Castellfort eren set els adolescents: Joana, Marc, Alexandra, Rubén, Rocío, Lucía i Natalia.

Per a tots ells, per a les seues famílies i per a les dues parròquies va ser un dia bonic i important.

Al final de la celebració vam cantar a la Mare de Déu. A Sorita la Salve de la Novena de la Balma. A Castellfort l'himne a la Mare de Déu de la Font: «protegiu-nos en la vida, feu dolça la nostra mort...».

Agraïm la visita del nostre Bisbe i demanem a la Mare de Déu que els ajude en tots els moments de la vida.

José Ángel

Rector de Castellfort i Sorita

AGENDA

Dissabte 19, Ulldecona, a les 19.30 hores, confirmacions.

* Aquest acte pot canviar degut a les circumstàncies per la pandèmia de la Covid-19.

LECTURES DE LA MISSA DIÀRIA I SANTORAL

14. ■ Dilluns (lit. hores: 3a setm.) [2Co 6,1-10 / SI 97 / Mt 5,38-42]. Sant Eliseu, profeta (s. IX aC); santa Digna, vg. i mr.

15. ■ Dimarts [2Co 8,1-9 / SI 145 / Mt 5,43-48]. Santa Maria Miquela del Santíssim Sagrament (Madrid, 1809-València, 1865), vg., fund. de les adoratrius a Madrid (AESC, 1850); sant Bernat d'Aosta, prev. (†1081), patró dels muntanyencs i els muntanyistes; santa Benilde, mr.; santa Germana Cousin, vg.; sant Bernard de Menthon, rel.

16. ■ Dimecres [2Co 9,6-11 / SI 111 / Mt 6,1-6.16-18]. Sant Quirze (o Quirc, Quiri o Quir) i la seva mare Julita, mrs. (s. IV); sant Ferriol, prev. i mr.; sant Ilpidi, mr.; santa Lutgarda, vg.

17. ■ Dijous [2Co 11,1-11 / SI 110 / Mt 6,7-15]. Sant Gregori Barbarigo, bisbe de Bèrgam i de Pàdua (s. XVII); santa Emília Vialar, vg. fund. (1856).

18. ■ Divendres [2Co 11,18-21b-30 / SI 33 / Mt 6,19-23]. Sants Marc i Marcel·lià, germans mrs. a Roma; santa Marina, vg. i mr.; sants Ciríac i Paula, vg., germans i mrs.

19. ■ Dissabte [2Co 12,1-10 / SI 33 / Mt 6,24-34]. Sant Romuald (s. X-XI), abat, nascut a Ravenna, fund. dels camaldulencs (EC, 980); sants Gervasi (o Gervàs) i Protasi, mrs.; santa Aurora, vg. i mr.; santa Juliana Falconieri, vg. servita (†1341).

20. ■ Diumenge vinent, XII de durant l'any (lit. hores: 4a setm.) [Jb 38, 1.8-11 / SI 106 / 2Co 5,14-17 / Mc 4, 35-41]. Sant Silveri, papa (536-537) i mr.; santa Florentina, vg., germana dels bisbes Leandre, Fulgenci i Isidor; santa Verge de la Consolata.

Diumenge XI de durant l'any (B)

COMENTARI

El gra de mostassa acaba més gran que totes les hortalisses

Tots nosaltres voldríem veure de seguida els resultats dels nostres esforços. També en la vida cristiana. Ens costa tenir paciència. Però l'evangeli ens fa veure que els plans de Déu sovint són diferents dels nostres. Per una banda, Jesús ens diu com la llavor del Regne que anem sembrant va fent el seu procés fins a donar molt de fruit: *La terra sola produeix primer els brins, després les espigues i finalment el blat granat dintre les espigues.* Però ha calgut tenir paciència i sobretot saber que tot és obra de Déu: *De nit i de dia, mentre ell dorm o està llevat, la llavor germina i creix, sens que ell sàpiga com.* Aquí hi ha una invitació a la paciència, a saber esperar el moment del fruit com fan els pagesos, que quan sembren no esperen que l'endemà puguin collir-ne el fruit. El que cal, doncs, és sembrar. I no importa que la llavor sigui molt petita. Per això Jesús posa un altre exemple: la llavor d'un gra de mostassa. És molt petita (la meitat d'un gra de blat) però després *un cop sembrada es posa a créixer i acaba més gran que totes les hortalisses.* El començament del Regne pot semblar molt petit. Què se'n podria esperar d'un condemnat a mort abandonat gairebé per tothom! Però és la llavor que ha anat creixent i fent-se molt gran. Nosaltres hem de creure que si sembrem bona llavor, ni que sigui petita, arribarà a donar molt fruit. De forma semblant ho diu la primera lectura: *Prendré un esqueix del brot alterós, un ull tendre de la punta del seu brancatge. Però donarà fruit i es farà un cedre magnífic.* Malgrat que el poble ha estat dut al desterrament tornarà altra vegada a ser un poble esplendorós. Serà Déu qui restaurarà Israel, encara que sembli que tot està perdut. Pau coneix també les dificultats de la vida cristiana però *no ambicionem res més que ser-li plaent, tant ara que som en el cos com quan en sortirem.* Pau té tota la confiança en Déu: *per això ens sentim molt coratjosos.* La nostra missió és sembrar i esperar, amb molta confiança, que Déu faci créixer la llavor procurant ser plaents a Déu.

Mn. Jaume Pedrós

► Lectura de la profecia d'Ezequiel (Ez 17,22-24)

Això diu el Senyor: «També jo prendré un esqueix del brot alterós que corona el cedre, arrencaré un ull tendre de la punta del seu brancatge, i el plantaré visiblement en una muntanya ben alta, en una muntanya de la serralada d'Israel. Estendrà les seves branques, donarà fruit, i es farà un cedre magnífic. Ocells de tota mena s'ajocaran a la seva ombra i viuran en el seu brancatge. Tots els arbres del bosc sabran que jo soc el Senyor. Jo abaixo els arbres alts i faig créixer els menuts, asseco els arbres verds i faig reverdir els secs. Sóc jo, el Senyor, qui ho he dit i qui ho faré.»

► Salm responsorial (91)

R. És bo de lloar-vos, Senyor.

És bo de lloar l'Altíssim, / de cantar al vostre nom, Senyor, / de proclamar al matí el vostre amor, / i de nit la vostra fidelitat. R.

Els justos creixeran com les palmeres, / es faran grans com els cedres del Líban; / plantats a la casa del Senyor creixeran als atrijs del nostre Déu. R.

Encara donaran fruit a la vellesa, / continuaran plens d'ufana i de vigor, / per proclamar que el Senyor és recte, / que la meua Roca no coneix la injustícia. R.

► Lectura de la segona carta de sant Pau als cristians de Corint (2Co 5,6-10)

Germans, ens sentim molt coratjosos. Sabem que mentre vivim en el cos, vivim com emigrats lluny del Senyor, ja que no podem fer altra cosa sinó creure sense veure'; però ens sentim tan coratjosos, que preferim emigrar del cos per anar a viure amb el Senyor, i no ambicionem res més que ser-li plaents, tant ara que som en el cos com quan en sortirem. Perquè tots nosaltres hem de comparar davant el tribunal del Crist, on cadascú ha de rebre el que li correspongui segons el bé o el mal que haurà obrat vivint en el cos.

► Lectura de l'Evangeli segons sant Marc (Mc 4,26-34)

En aquell temps, Jesús deia a la gent: «Amb el regne de Déu passa com quan un home sembla el gra a la terra. De nit i de dia, mentre ell dorm o està llevat, la llavor germina i creix sense que ell sàpiga com. La terra, tota sola, produeix primer els brins, després les espigues i finalment el blat granat dintre les espigues. Llavors, quan el gra ja és a punt, se'n va a segar-lo, perquè ja ha arribat el temps de la sega.» Deia també: «A què podem comparar el regne de Déu? Quina paràbola li escoria? És com un gra de mostassa, la més petita de les llavors, però un cop sembrada, es posa a créixer i acaba més gran que totes les hortalisses, amb unes branques tan grosses que els ocells es poden ajocar a la seva ombra.» Jesús anunciava el regne de Déu amb moltes paràboles semblants, perquè la gent l'entengués segons les seves disposicions; no els deia res sense paràboles, però en privat ho explicava tot als deixebles.

► Lectura de la profecia de Ezequiel (Ez 17,22-24)

Esto dice el Señor Dios: «También yo había escogido una rama de la cima del alto cedro y la había plantado; de las más altas y jóvenes ramas arrancaré una tierna y la plantaré en la cumbre de un monte elevado; la plantaré en una montaña alta de Israel, echará brotes y dará fruto. Se hará un cedro magnífico. Aves de todas clases anidarán en él, anidarán al abrigo de sus ramas. Y reconocerán todos los árboles del campo que yo soy el Señor, que humillo al árbol elevado y exalto al humilde, hago secarse el árbol verde y florecer el árbol seco. Yo, el Señor, lo he dicho y lo haré.»

► Salmo responsorial (91)

R. Es bueno darte gracias, Señor.

Es bueno dar gracias al Señor / y tocar para tu nombre, oh Altísimo; / proclamar por la mañana tu misericordia / y de noche tu fidelidad. R.

El justo crecerá como una palmera, / se alzará como un cedro del Líbano: / plantado en la casa del Señor, / crecerá en los atrijs de nuestro Dios. R.

En la vejez seguirá dando fruto / y estará lozano y frondoso, / para proclamar que el Señor es justo, / mi Roca, en quien no existe la malicia. R.

► Lectura de la segunda carta del apóstol san Pablo a los Corintios (2Cor 5,6-10)

Hermanos: Siempre llenos de buen ánimo y sabiendo que, mientras habitamos en el cuerpo, estamos desterrados lejos del Señor, caminamos en fe y no en visión. Pero estamos de buen ánimo y preferimos ser desterrados del cuerpo y vivir junto al Señor. Por lo cual, en destierro o en patria, nos esforzamos en agradarlo. Porque todos tenemos que comparecer ante el tribunal de Cristo para recibir cada cual por lo que haya hecho mientras tenía este cuerpo, sea el bien o el mal.

► Lectura del santo Evangelio según san Marcos (Mc 4,26-34)

En aquel tiempo, Jesús decía al gentío: «El reino de Dios se parece a un hombre que echa semilla en la tierra. Él duerme de noche y se levanta de mañana; la semilla germina y va creciendo, sin que él sepa cómo. La tierra va produciendo fruto sola: primero los tallos, luego la espiga, después el grano. Cuando el grano está a punto, se mete la hoz, porque ha llegado la siega». Dijo también: «¿Con qué podemos comparar el reino de Dios? ¿Qué parábola usaremos? Con un grano de mostaza: al sembrarlo en la tierra es la semilla más pequeña, pero después de sembrada crece, se hace más alta que las demás hortalizas y echa ramas tan grandes que los pájaros del cielo pueden anidar a su sombra». Con muchas parábolas parecidas les exponía la palabra, acomodándose a su entender. Todo se lo exponía con parábolas, pero a sus discípulos se lo explicaba todo en privado.